

Nasjonalbiblioteket i 2007

Nasjonalbibliotekets strategiske plan

(2005 – 2008)

Visjonen til Nasjonalbiblioteket

er å være:

- nasjonens hukommelse
- et multimedialt kunnskaps-senter – i forkant av fremtidens etterspørsel

De strategiske satsingsområder

er beskrevet gjennom følgende hovedmål:

Nasjonalbiblioteket skal:

- være et av Europas mest moderne og spennende nasjonalbibliotek
- være kjernen i Norsk digitalt bibliotek
- tilby kunnskap og opplevelse av høy kvalitet
- gi både kulturforståelse og teknologikunnskap
- være en omstillingsdyktig organisasjon

Nasjonalbiblioteket 2007 – et overblikk

Nasjonalbibliotekets strategiske ambisjoner, primært når det gjelder **faglig utvikling og digitalisering** av hele samlingen, krever et kontinuerlig utviklingsarbeid over flere år. Hovedfokus i 2007 var utviklingen av det digitale nasjonalbiblioteket med vekt på etablering av produksjonsløyper for digitalisering og tilrettelegging for digital formidling gjennom det digitale nasjonalbiblioteket NBdigital.

Volumet av **digitalt innhold i NBdigital** økte i løpet av året fra 300 til 800 terabytes og hovedveksten i 2007 var innenfor materialtypene radio, bøker og aviser. Besøket på NBdigital økte med 22 % i samme periode.

Gjennom 2007 har det vært gjennomført et pilotsamarbeid med Aftenposten og Adresseavisen om **avlevering i digitalt format**. Det ble også gjennomført en nedlasting av .no-domenet i 2007, og åtte nettaviser ble lastet ned daglig gjennom hele året (adresa.no, aftenposten.no, db.no, vg.no, nettavisen.no, altaposten.no, ht.no og ranablad.no).

Gjennom en **samarbeidsavtale med flere rettighetsorganisasjoner** lanserte Nasjonalbiblioteket nettstedet *Nordområdene* der rettighetsbelagt materiale gjøres fritt tilgjengelig i fulltekst over nett. Denne avtalen har vakt internasjonal

NBdigital:

Av bøkene som er digitalisert er alle bøker som har falt i det fri lagt åpent tilgjengelig via NBdigital på www.nb.no. Disse kan søkes opp både ved hjelp av metadata og gjennom fulltekstsøk.

oppmerksomhet og har vært presentert i ulike internasjonale fora. Prosjektet er en pilot som vil legge grunnlag for videre dialog om avtaler om publisering av rettighetsbelagte materiale.

I statsbudsjettet for 2007 ble Nasjonalbiblioteket tildelt et nasjonalt ansvar for **forfatterjubileer** og spesifikt for Wergeland-jubileet i 2008 (sammen med Riksarkivet og Eidsvoll 1814), Hamsun-jubileet i 2009 og Bjørnson-markeringen i 2010. Det er etablert

samarbeidsfora med nasjonale og lokale institusjoner og kommuner i forbindelse med disse markeringene. Det er også etablert samarbeid om nettsted for jubileene, blant annet med Vest-Agder fylkeskommune om Wergeland2008.no.

I tillegg til et omfattende arrangementsprogram hadde Nasjonalbiblioteket følgende hovedutstillinger i 2007:

TECHNE

Teknologi og det moderne Norge. Utstilling i samarbeid med NTNU.

«Menneskenes hjerter forandres aldeles intet i alle dager»

Sigrid Undsets debut og forfatterskap

«Det finns saker man måste göra....»

Astrid Lindgren 100 år. Utstilling i samarbeid med Kungl. biblioteket Stockholm

«Vær hilset...»

Petter Dass' *Nordlands Trompet* gjennom 300 år

«Jeg har en koffert i Berlin»

Nordmenn i Berlin rundt 1900 og 2000

Etter avslutningen av Ibsen-året ble **ibsen.net** overført til Nasjonalbiblioteket. Videreutviklingen av tjenesten inngår i utviklingen av Nasjonalbiblioteket samlede nettstrategi og netjtjenester.

Håndskrift av Henrik Wergeland

Beacon for Freedom of Expression, som var Norges gave til åpningen av Bibliotheca Alexandrina, ble i 2007 overført til Nasjonalbiblioteket, som fikk et operativt driftsansvar for tjenesten. Det er opprettet et internasjonalt sammensatt styre som ledes av Helge Sønneland.

For Nasjonalbiblioteket sin del innebærer **Mangfoldsåret** å utvikle allerede eksisterende tilbud og tjenester, slik at de i enda større grad viser mangfold. I arbeidet med utstillingsplaner for 2008, vil Wergeland-utstilling og Kulturkvelden bli en del av denne satsingen. Det arbeides også med å få pliktavlevert en større del av det som publiseres på andre språk av etniske minoriteter i Norge.

P4:

Det ble også iverksatt digital avlevering fra radio-kanalen P4 i 2007.

Økt søking:

Nasjonalbiblioteket hadde i 2007 en økning på 22 % i bruken av søkesiden til NBdigital i forhold til 2006.

Siden 1993 har Nasjonalbiblioteket hatt ansvar for **samisk bibliografi**. Nasjonalbiblioteket medvirker med dette til å trygge kulturarven til det norske urfolket gjennom kartlegging og bevaring. Det er også gjennomført et større arbeid for å kartlegge produksjonen til den kvenske fotokunstneren Kåre Kivijärvi.

Også i 2007 har det vært gjort en rekke **viktige kulturhistoriske**

Illustrasjon fra *Liber chronicarum*

innkjøp. Helt unik er Hartman Schedels *Liber chronicarum* (trykt av Anton Koberger i Lübeck 1493).

Nasjonalbiblioteket gikk høsten 2006 inn i EU-prosjektet **European Digital Library (EDL)**. Lanseringen av løsningen for fellestilt EDL skjer i 2008.

Sikringsmagasin:

Kapasiteten i digitalt sikringsmagasin økte i 2007 fra ca 900 terabytes for å holde tritt med lagringsbehovet. Den nye lagringsløsningen som ble tatt i bruk i 2007 er meget fleksibel og skalerbar, og gir godt grunnlag for nødvendige kapasitetsutgivelser i de nærmeste årene.

Nasjonalbiblioteket deltok også i **International Internet Preservation Consortium (IIPC)** i 2007, sammen med ti andre nasjonalbibliotek og Internet Archive. IIPC består av bibliotek, arkiv, museum og andre institusjoner som arbeider med å samle inn og bevare innhold fra internet. Dette samarbeidet er nå vedtatt utvidet og videreført i perioden 2007 - 2009 (<http://www.netpreserve.org>).

Nasjonalbiblioteket har i 2007 videreutviklet det nære samarbeidet med **Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek** og **NRK** om bevaring av digitale lydfiler i høy kvalitet.

Det var gjennom 2007 omfattende **offentlig oppmerksomhet** rundt Nasjonalbibliotekets virksomhet. Fokus har i stor grad vært på digitalt bibliotek og digitaliseringsarbeidet. Digitaliseringskonferansen DIGG samlet internasjonale og nasjonale foredragsholdere og fikk stor medieoppmerksomhet. Også utstillinger og arrangementer fikk mye positiv omtale. Media har i tillegg brukt Nasjonalbibliotekets fagkompetanse og samling som kilder.

LongRec:

Nasjonalbiblioteket deltar som partner i forskningsprosjektet **LongRec** (<http://research.dnv.com/LongRec/>) som går i perioden 2007 - 2009. Forskningsprosjektet er delfinansiert av Norges forskningsråd, og ledes av Det Norske Veritas. Målsettingen med prosjektet er bevaring og anvendelse av digitale dokumenter på en sikker måte over lang tid.

Organisasjon og økonomi

Ny avdeling for fag og forskning ble etablert 1.1. 2007 for å styrke Nasjonalbibliotekets arbeid for å legge til rette for forskning og utvikling.

Sigrid Undset:

I 2007 presenterte Nasjonalbiblioteket bibliografien om Sigrid Undset, i tillegg til den årlige bibliografien over norsk litteraturforskning i Norsk Litterær Årbok. Dette er i tråd med målsettingen om å være et norsk bibliografisk senter.

Økt besøk:

De høye besøkstallene fra 2006 stabiliserte seg i 2007. Det har vært en stor økning i bruk av samlingen på lesesalen, bruk av e-tidsskrift og større utnyttelsesgrad av terminaler. En bedre tilrettelegging for selvbetjent tilgang til mikrofilmde aviser har gitt bedre tilbud til brukerne.

I Filmmeldinga *Veiviseren* St meld 22, 2006/2207 ble det foreslått å **overføre arkivansvaret for den norske filmarven til Nasjonalbiblioteket**. Dette ble stadfestet og presisert i Statsbudsjettet for 2008. I løpet av høsten 2007 startet derfor Nasjonalbiblioteket forberedelsene til overtakelse av medarbeidere og oppgaver fra Norsk filminstitutt fra 1.1 2008.

Det er gjennomført medarbeiderundersøkelse som blir lagt til grunn i videre utviklingsarbeid, og lederutviklingsprogrammet som ble påbegynt i 2004 er videreført.

Nasjonalbiblioteket finansieres gjennom årlige bevilgninger over statsbudsjettet. I 2007 fikk institusjonen en tildeling på 276,5 mill. til drift, og 24,8 mill. til investeringer. Nasjonalbiblioteket hadde i 2007 en inntekt på 9,1 mill. fra salg av tjenester, oppdragsvirksomhet, samarbeidsprosjekter og refusjoner.

Totalt sett har Nasjonalbiblioteket i løpet av de siste fire år frigjort cirka 23 millioner kroner gjennom effektiviserings- og organisasjonsutviklingstiltak.

Nasjonalbiblioteket prioriterer de økonomiske ressursene på en måte som bygger opp under virksomhetens strategiske satsninger. I 2007 videreførte derfor Nasjonalbiblioteket prioriteringen av midler til faglig utvikling, formidling med særlig fokus på utstillinger og større markeringer, samt utvikling av det digitale bibliotek.

Forskerplasser:

Forskerplassene er nå et fast etablert tilbud i Nasjonalbiblioteket med åtte plasser på en felles lesesal og fire cellekontorer, til sammen tolv arbeidsplasser. Både norske og utenlandske forskere benytter seg av tilbudet.

Noen nøkkeltall:

Pliktavleverte bøker og tidsskrifter skal være ferdig registrert, lagt i sikringsmagasinet og gjort tilgjengelig for brukerne innen seks uker etter mottak: ..... **97% måloppnåelse**

Omfang av innkjøp til samlingene: ..... **Kr 8 375 119**

Antall publiserte bibliografier: **2**

Antall digitaliserte enheter inn i digitalt sikringsmagasin (DSM): **213 279**

Antall enheter i digitalt sikringsmagasin som er gjort tilgjengelig for offentligheten: **206 363**

Antall treff og nedlastinger på nb.no (digital formidling): **8 470 823**

Antall utlån fra samlingene: **153 228**

Antall besøkende til biblioteket: **166 814**

Antall besøkende til utstillinger/arrangement: **15 905**

Antall utstillinger: **5**

Antall arrangementer **64**